

With a tattoo

בכתובת קעקע –

OVERVIEW

The גמרא concluded that when the משנה stated that the גט may be written on the hand of the עבד (and he gives her the עבד), we assume that it was written בכתובת קעקע, so that it cannot be erased or forged. תוספות discusses the prohibition of writing בכתובת קעקע and the implications regarding the גט.

מדאורייתא ליכא איסורא עד שיכתוב ויקעקע בדיו ובכחול כדתנן בפרק ג' דמכות (דף כא,א) –
There is no prohibition unless he writes and then etches it into his skin with ink or כחול (blue dye) as we learnt in a משנה in the third פרק of מסכת מכות –
ולרבי שמעון אינו חייב אפילו כתב וקעקע עד שיכתוב את השם –
And according to ר"ש he is not מדאורייתא even if he wrote and etched בדיו unless he writes the 'Name' -

פירוש שם דעבודה זרה כדמפרש התם בגמרא –
Meaning the name of an ע"ז as the גמרא there explains -
ומיהו איסורא דרבנן איכא הכא¹ –

However, here there is a rabbinic prohibition (even if he did not write the שם or was not even כותב ומקעקע בדיו -

דאפילו אפר מקלה אסור ליתן על גבי מכתו מפני שנראה ככתובת קעקע² –
For it is forbidden to place even burnt ashes on one's wound because it appears like a כתובת קעקע -

ואפילו הוא הכא איסורא דאורייתא מכל מקום הוא גט³ –
And even if the כתובת קעקע on the עבד was done in a manner where it was an איסור -
גט nonetheless it would still be a valid דאורייתא

כדאמרינן לעיל⁴ כתבו על איסורי הנאה כשר –
As the גמרא stated previously, if he wrote the גט on איסורי הנאה the גט is כשר -
אף על גב דאסור לכתוב⁵ דהא מיתהני באיסורי הנאה:

Even though it is forbidden to write a גט on איסורי הנאה, for he is deriving benefit from איסורי הנאה, and nevertheless the גט is כשר (even though he transgressed an איסור, similarly here by בכתובת קעקע even if he transgressed an איסור דאורייתא, the גט is כשר).

¹ See 'Thinking it over' # 1.

² See the גמרא and רש"י there in מכות כא,א (and תוד"ה רב אשי).

³ See 'Thinking it over' # 3.

⁴ כא,ב.

⁵ See 'Thinking it over' # 2.

SUMMARY

The prohibition of writing *קעקע* בכתובת will not prevent the גט from being כשר even if he was *עובר* an איסור דאורייתא by being *כותב ומקעקע בדיו* (and writing the *ע"ז* שם).

THINKING IT OVER

1. *איסור דרבנן* states that in our case there is an איסור דרבנן.⁶ What איסור דרבנן is there, for seemingly it is an איסור דאורייתא for the גמרא states that it was *כתובת קעקע* (which indicates there was both *כתיבה* and *קעקוע*)?⁷ In addition how can *תוספות* state that by *עבד* in our משנה there is an איסור דרבנן, when in the משנה it clearly states, *על הכל*, *על יד של עבד ונותן לה את העבד* (indicating even *לכתחלה*) and continues *על יד של עבד ונותן לה את העבד*?⁸

2. *תוספות* states that it is forbidden to write a *גט* *לכתחלה* on איסורי הנאה.⁹ However if he wrote it on איסור הנאה the גט is כשר. There is a rule¹⁰ that *כל מילתא דאמר רחמנא לא* (anything which the תורה prohibits from doing, even if you did it, it is not effective). Why do we not apply this rule regarding (writing *קעקע* בכתובת and) writing on איסורי הנאה?¹¹

3. It would seem that the case of *רב"ח* is where the *עדי חתימה* signed on the *עבד* with פסול איסור דאורייתא¹² so they are כשר; the גט be כשר. How can the *כתובת קעקע* be כשר?¹³

⁶ See footnote # 1.

⁷ See נה"מ # 191 and אמ"ה.

⁸ See תפא"י.

⁹ See footnote # 5.

¹⁰ תמורה ד,ב.

¹¹ See בל"י אות תעא and אמ"ה # 210.

¹² See footnote # 3.

¹³ See בית יהודה הידושי מהריב"ן.